

TEKNOLOJİK GELİŞME ve SAVUNMA POLİTİKASI

Ö Z E T

Onur ÖYMEN

Savunma teknolojisi büyük bir süratle gelişme halindedir. Özellikle İkinci Dünya Savaşını takibeden yıllarda bu hız çok yüksek bir dereceye ulaşmıştır.

Bazı devletlerin stratejilerinin ve savunma politikalarının gelişimi dikkate alındığında bu politikalarla teknolojik gelişme arasında belirli bir bağımlılık göze çarpmaktadır.

Teknoloji alanında en kayda değer gelişim, kütleli tahrip silâhlarının ortaya çıkışı ile olmuştur.

Bir sürpriz saldırısına uğradıktan sonra dahi nükleer silâhlarla karşılık verebilme olanağının elde bulundurulması, büyük devletleri aralarındaki ilişkilerde ihtiyatlı bir politika izlemeye ve dolaysız çatışmaları bertaraf etmeye yöneltmektedir. Zira bu dolaysız çatışmaların, bir tırmanma sonucu geniş çaplı bir termonükleer savaşa yol açması ihtimali mevcuttur.

Bu nedenle, teknolojik gelişmenin karşılıklı stratejik nükleer caydırmaya dayanan bir (dehşet dengesi) nin kurulmasına sebep olduğu ileri sürülebilir. Bu dengenin bir yanlışlık sonucu bozulmasının önlenmesi için büyük devletlerden herbiri bazı önleyici tedbirler almışlardır.

Teknolojik gelişmenin askerî ittifakların stratejileri üzerindeki etkisi de açıktır. NATO İttifakı, «topyekûn karşı koyma» stratejisini bırakarak çatışmaları belirli sınırlar içinde tutmaya imkân verebilecek «sınırlı karşı koyma» stratejisini kabul etmiştir. Varşova Pak-tının stratejisinde de aynı yönde bir değişim olduğu sanılmaktadır.

Bir tırmanma sonucu topyekûn bir savaşa yol açabilecek olan sınırlı çatışmaları da bertaraf edebilmek için çaba gösterilmektedir.

Bu amaçla stratejik düşünce alanında «buhranların idaresi» ve hat-tâ «buhranların bertaraf edilmesi» kavramları ortaya atılmıştır.

Savunma alanındaki teknolojik gelişme yalnız büyük devletle-
rin değil fakat diğer devletlerin de stratejilerini etkilemiştir. Bu
devletler bazı ülkelerin sahip bulunduğu kütleli tahrip imkânları
karşısında ulusal egemenlik ve bağımsızlıklarını korumaya imkân
verecek yolları araştırıp bulmak zorunluluğundadırlar.

Bu ülkelerin öngörebilecekleri çözüm yolları arasında önce
bir millî nükleer güç kurma imkânı yer almaktadır. Ancak bu si-
lâhların ve fırlatma araçlarının yapımı çok yüksek bir teknolojik
ve endüstriyel seviyenin yanı sıra, halen pek az sayıda devletin ya-
pabileceği büyük iktisadî yatırımları da gerektirmektedir. Kaldı ki,
mütevazı ölçüdeki nükleer silâhlara sahip bir ülkenin büyük devlet-
lerin stratejik nükleer kuvvetleri karşısında etkili bir caydırma ola-
nağına sahip bulunduğu kolaylıkla ileri sürülemez. Öte yandan mil-
lî bir nükleer güce sahip olmayı öngören ülkeler, nükleer bir çatış-
ma halinde büyük devletlerin stratejik saldırılarına hedef teşkil
edebilirler. Nihayet yeni nükleer devletlerin ortaya çıkışı diğer ül-
keleri de aynı şekilde hareket etmeye zorlayabilir.

Diğer bir çözüm yolu, nükleer silâhlara sahip bulunmayan ül-
kelere karşı konvansiyonel bir caydırma gücünü elde bulundur-
mak ve içinde bulunulan bölgede dengeyi sağlayabilmek için gerek-
li konvansiyonel kuvvetlere sahip olmaktır. Konvansiyonel silâhlar
alanındaki teknolojik gelişmeler ve heran ihtiyacı karşılayacak bir
dış askerî yardım alabilme imkânının sınırlılığı bakımından bu çö-
züm yolu da gayet ileri bir teknolojik seviyeyi ve önemli iktisadî
harcamaları gerektirmektedir.

Nihayet, gayet sınırlı iktisadî ve teknolojik kaynaklara sahip
olan ülkeler için, gerilla hareketlerinden yararlanan «dolaylı strate-
ji»ye dayanan bir savunma politikası öngörülebilir.

Bu çözüm yollarından birinin veya aynı zamanda bir kaçının
seçimi, geniş ölçüde her memleketin kaynaklarına, coğrafî duru-
muna, muhtemel düşmanların kuvvetlerinin yapısına ve miktarına
ve sorumlu yöneticilerinin kararlarına bağlıdır.

Sonuç olarak, savunma teknolojisindeki gelişmeler karşısında
hemen hemen bütün ülkelerin savunma politikalarını bu gelişme-
lere uydurmak zorunda buldukları ileri sürülebilir.

LE DEVELOPPEMENT TECHNOLOGIQUE ET LA POLITIQUE DE DEFENSE

R E S U M E

La technologie de la défense est en train de se développer avec une très grande vitesse. Notamment dans les années qui suivent la Deuxième Guerre Mondiale cette vitesse a atteint un niveau très élevé.

Compte tenu de l'évolution des stratégies et des politiques de défense de certains pays, on peut constater une interdépendance évidente entre ces politiques et le développement technologique.

Le développement le plus marquant dans le domaine de la technologie a vu le jour à la suite de l'apparition des moyens de destruction massive.

La capacité de contre-attaquer avec des armes nucléaires, même après avoir subi une attaque surprise, a contraint les super puissances à suivre une politique de prudence dans leurs relations réciproques et d'éviter des confrontations directes, qui — à la suite d'une escalade — risqueraient de donner lieu à une guerre thermonucléaire de grande envergure.

Par conséquent, on peut affirmer que le développement technologique a donné lieu à la création d'une «balance de terreur» fondée sur la dissuasion nucléaire stratégique réciproque. Pour éviter que cet équilibre ne soit rompu à la suite d'une erreur, les superpuissances ont adopté chacune une série de mesures préventives.

L'influence du développement technologique est aussi évidente en ce qui concerne les stratégies des coalitions militaires. Les pactes de l'O.T.A.N. et de Varsovie ont abandonné la stratégie de la «réponse massive» pour la remplacer par une stratégie dite «réponse gra-

duelle», qui permettrait de contenir une confrontation dans certaines limites.

Pour éviter même les confrontations limitées, qui risqueraient une guerre totale par suite d'une escalade, on a formulé des concepts comme «ménagement des crises» et même «empêchement» de celles-ci.

Le développement technologique dans le domaine de la défense influence non seulement la stratégie des superpuissances, mais aussi celle des autres pays. Ces derniers se trouvent dans l'obligation de trouver des moyens qui leur permettraient de sauvegarder leur indépendance nationale et leur souveraineté face aux moyens de destruction totale que possèdent certains pays.

Parmi les possibilités que ces autres pays peuvent envisager il y a d'abord l'alternative de posséder un arsenal nucléaire national. Cependant, l'acquisition de ces armes et des engins de lancement nécessitent non seulement un niveau de technologie très élevé, mais également des investissements économiques que seul un nombre très limité de pays peut — et non sans mal — supporter à l'heure actuelle. D'autant plus qu'on ne peut affirmer la capacité de dissuasion effective des armes nucléaires modestes vis-à-vis des forces stratégiques des superpuissances. En outre, les pays qui envisagent de posséder un arsenal nucléaire risqueraient d'être une cible pour les attaques stratégiques des superpuissances en cas de confrontation nucléaire. Enfin, l'apparition de nouveaux membres du club nucléaire peut risquer de forcer les autres pays à faire de même.

Une autre alternative constitue la formation des forces conventionnelles susceptibles d'assurer l'équilibre régional en ayant la capacité d'une dissuasion conventionnelle vis-à-vis des pays ne possédant pas des armes nucléaires. Compte tenu des développements technologiques dans le domaine des armes conventionnelles et des possibilités limitées d'avoir à tout moment une aide militaire adéquate, cette alternative nécessitera également un niveau technologique très avancé, ainsi que des dépenses économiques fort considérables.

Enfin, pour les pays qui n'ayant de ressources économiques et technologiques que très limitées on peut envisager une politique de défense basée sur une stratégie indirecte profitant des actions de guérilla.

Il est à noter que le choix de ces alternatives dépend largement des ressources des pays en question, ainsi que de leur situation géographique, de la force des pays avec lesquels ils pourraient avoir des confrontations et de la décision de leurs dirigeants responsables.

Enfin, on peut affirmer que, vis-à-vis des développements de la technologie de la défense, presque tous les pays sont contraints à adapter leurs politiques de défense aux exigences de ces développements.